

Зауваження
до звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи
освітньої програми «Соціальна педагогіка» спеціальності
231 Соціальна робота з підготовки магістрів
у Харківському національному педагогічному університеті імені
Г.С.Сковороди (справа А-19-0019-232)

Ознайомившись із наданим експертною групою звітом про результати акредитаційної експертизи освітньої програми «Соціальна педагогіка» з підготовки магістрів (за програмою участі у пілотному дослідженні процедури акредитації освітньої програми Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти) вважаємо, що більшість зазначених сильних і слабких сторін освітньої програми слугуватимуть нам для подальшого її удосконалення. Разом з тим зауважуємо таке.

Оцінюючи ОП за критерієм 2 «Структура і зміст освітньої програми», в п.1 експертна група зазначає, що: «навчальні плани денної та заочної форм навчання суттєво відрізняються» і «навчальний план заочної форми навчання містить шість додаткових дисциплін, з яких 4 обов'язкові і 2 вибіркові і які викладаються у третьому семестрі (для денної форми навчання передбачені лише практики)». Насправді для студентів заочної форми навчання передбачено лише три додаткові дисципліни («Організація волонтерської діяльності», «Технології соціально-педагогічної діяльності у закладах вищої освіти» та «Соціальна робота в інклюзивному освітньому середовищі»), які викладаються у третьому семестрі заочної форми навчання. Ці зміни внесені до плану відповідно до рішення науково-методичної комісії факультету психології і соціології (протокол № 7 від 10.04.2018 р.). Одна дисципліна з переліку обов'язкових («Актуальні проблеми соціальної педагогіки») та дві вибіркові дисципліни («Основи організації ігрової діяльності» та «Соціальна робота в міжнародних організаціях») входять до навчальних планів як денної, так й заочної форм навчання, але через концентрацію практик для денної форми навчання виключно в третьому семестрі ці дисципліни викладаються в другому семестрі, а на заочній формі навчання – в третьому.

Підставами для змін у навчальному плані заочної форми навчання є відмінності у графіках освітнього процесу здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання та поява так званого «профіциту часу» теоретичного навчання у здобувачів заочної форми навчання, що не порушує пункт 5.2.15 Положення про організацію освітнього процесу ХНПУ ім. Г.С. Сковороди (2016), оскільки не передбачено даним пунктом.

Оцінюючи ОП за п.7 критерію 2, експертна група зазначає, що в ОП 2018 року враховані вимоги стандарту (на основі проекту стандарту) «*за винятком вимог щодо підсумкової атестації*». Проте відповідно до Положення про організацію та проведення атестації на здобуття освітнього ступеня бакалавр і магістр у ХНПУ імені Г.С. Сковороди, ураховуючи

автономію закладу вищої освіти, передбачено відповідно до п. 1.11.2. (за умов відсутності прийнятих стандартів) атестацію випускників другого (магістерського) рівня вищої освіти, яка здійснюється через: кваліфікаційний іспит з перевірки додаткових компетенцій; єдиний кваліфікаційний іспит (кваліфікаційний іспит з педагогіки вищої школи, психології за професійним спрямуванням; кваліфікаційний іспит зі спеціальності та методики її викладання; захист-презентація результатів наукового дослідження магістранта). Звертаємо увагу на те, що індивідуальне наукове дослідження магістранта є його самостійним оригінальним науковим дослідженням проблеми підготовки майбутнього фахівця соціальної галузі до вирішення актуальної соціальної або соціально-педагогічної проблеми, яке виконується упродовж всього терміну навчання за освітньою програмою й навчальним планом підготовки фахівця з проведенням двох експериментів (під час виробничої і науково-педагогічної практик). Оприлюднення результатів дослідження (теоретичних і практичних) здійснюється через участь магістрантів у конференціях (підтверджується сертифікатами) і публікацію наукових статей у збірках, які розміщені в репозитарії ХНПУ імені Г.С. Сковороди відповідно до вимог Стандарту. Кожний магістрант має до захисту-презентації результатів дослідження не менше 4 друкованих праць (2 наукові статті, 2 тез доповідей на наукових конференціях, зміст яких обов'язково перевіряється на плагіат). Наукова доповідь магістранта в письмовому вигляді представляє собою викладені основні положення проведеного теоретико-експериментального дослідження (як автореферат дисертаційного дослідження), підтвердженого довідками про впровадження результатів, супроводжується відгуком керівника і рецензента. Інформація про організацію процесу роботи магістранта над дослідженням (затвердження теми на засіданні кафедри з відбиттям у відповідному протоколі; розроблення графіку науково-дослідної роботи; підготовка до захисту; попередній захист; розроблення презентації; прилюдний захист і відповідь на питання членів державної екзаменаційної комісії тощо) була надана експертній комісії. Відсутність кваліфікаційної роботи в класичному її представленні (невизначеність чітких вимог до якого на рівні нормативних документів зумовлює можливість їх формулювання, відповідно до наданої автономії, закладом вищої освіти) не свідчить про неефективність підготовки до науково-дослідницької діяльності майбутніх фахівців. На користь саме такої організації роботи над науковим дослідженням здобувачів магістерського рівня є відгуки стейкхолдерів – представників організацій-партнерів, на базах яких реалізовувалися студентські наукові дослідження, перемога студентів на різного роду конкурсах наукових робіт, цитування студентських статей тощо.

У цьому ж пункті 7 експертна група вказує, що «у 2019 році ОП Соціальна педагогіка не оновлювалась згідно з прийнятим стандартом, що є порушенням п.4.1 Положення про освітню програму у Харківському

національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди». Це твердження не є коректним, оскільки Стандарт вищої освіти за спеціальністю 231 «Соціальна робота» для другого (магістерського) рівня вищої освіти був затверджений Наказом МОН України № 556 (від 24.04.2019 р.), а навчальний план з галузі знань 23 Соціальна робота, за спеціальністю 231 Соціальна робота, за ОП Соціальна педагогіка – Вченою радою ХНПУ імені Г.С. Сковороди 08.04.2019 р. (протокол № 3). Разом з цим Положення про освітню програму у Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди (у новій редакції) було ухвалено Вченою радою ХНПУ імені Г.С. Сковороди 29.08.2019 р. (протокол № 6) та затверджено Наказом ректора № 100-од (від 11.09.2019 р.) Згідно до п. 6.6 цього положення (Перегляд освітніх програм) оновлення ОП повинно відображатися «у відповідних її структурних елементах (навчальному плані, матрицях, робочих програмах навчальних дисциплін, програмах практик і т.п.)». При цьому «навчальні плани підлягають моніторингу та періодичному перегляду (не рідше одного разу за повний курс навчання за освітньою програмою)». Перегляд навчального плану за освітньою програмою Соціальна педагогіка (прийому 2018 р.) планово передбачено після завершення підсумкової атестації здобувачів на основі рекомендацій кваліфікаційної комісії, яка здійснює вищезазначену атестацію (грудень 2019), що відбито у планах роботи науково-методичної комісії факультету та ради факультету.

Отже, оцінюючи ОП за критерієм 2 «Структура та зміст освітньої програми», експерти зробили висновки про відповідність акредитаційним вимогам за пунктами 2.1 (з окремими зауваженнями), 2.2 (з окремими зауваженнями), 2.3 (з окремими зауваженнями), 2.4 (повністю), 2.5 (повністю), 2.6 (повністю), 2.7 (з окремими зауваженнями), 2.8 (повністю), 2.9 (повністю). В результаті за даним критерієм було виставлено оцінку Е, що, на нашу думку, не впливає з показників аналізу. Пояснення на зауваження в пунктах 2.1, 2.2, 2.7 викладені вище.

Ректор

І.Ф. Прокопенко